

ต้นสมุนไพรร ผักคาวตอง

ด้านชีวภาพ :

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Houttuynia cordata* Thunb.

ชื่อวงศ์ : SAURURACEAE

ชื่อสามัญ : ภาคเหนือ ผักก้านตอง ผักคาวตอง ภาคกลาง ผักคาวทอง พลุแก พลุควา ภาคอีสาน - ภาคใต้

ผักคาวตองเป็นพืชล้มลุก เลื้อยอยู่ตามผิวดิน มีกลิ่นคาวโดยเฉพาะใบและยอดอ่อน ลำต้นมีข้อปล้องชัดเจน ใบเดี่ยวเรียงสลับ รูปหัวใจ ปลายใบเรียวแหลม ขอบใบเรียบ ผิวใบด้านบนสีเขียว ท้องใบสีน้ำตาลแดง ดอกเป็นช่อออกที่ปลายยอด ดอกย่อยขนาดเล็ก สีเหลือง มีใบประดับสีขาว ๔ ใบ ผลเป็นฝักทรงกระบอก มีเมล็ดจำนวนมาก

ลักษณะพฤกษศาสตร์

สภาพนิเวศ : ชอบขึ้นบริเวณที่มีความชุ่มชื้น มีอินทรีย์วัตถุสูง แสงแดดรำไร

ผักคาวตอง เป็นไม้ล้มลุกอายุหลายปี สูง ๑๕ - ๓๐ เซนติเมตร ลำต้นกลม สีเขียว รากแตกออกตามข้อ มีกลิ่นคาวทั้งต้น ใบเป็นใบเดี่ยว ออกเรียงสลับรูปหัวใจ กว้าง ๔ - ๖ เซนติเมตร ยาว ๖ - ๑๐ เซนติเมตร ปลายใบเรียวแหลม โคนใบเว้ารูปหัวใจ ขอบใบเรียบ แผ่นใบเรียบ สีเขียว ก้านใบยาวและโคนเป็นกาบหุ้มลำต้น ดอกออกเป็นช่อที่ปลายยอด ใบประดับสีขาว ๔ ใบ ที่โคนช่อดอก ปลายมน ดอกเล็กจำนวนมาก สีขาวออกเหลือง ผลเป็นผลแห้งแตกออกได้ เมล็ดรี

สรรพคุณ :

ตำรายาไทย ทั้งต้น รสเผ็ด มีกลิ่นคาวปลา เป็นยาเย็น แก้กามโรค เข้าข้อ แก้น้ำเหลืองเสีย ทำให้แผลแห้ง ออกฤทธิ์ต่อปอดและตับ ใช้เป็นยาขับพิษร้อน ถอนพิษไข้ แก้กษิ ขับปัสสาวะ แก้กษิ บวม น้ำ รักษาปอดอักเสบเป็นหนอง หลอดลมอักเสบ ต่อมทอนซิลอักเสบ แก้อาหาร รักษาติดเชื้อทางเดินปัสสาวะ ไตอักเสบบวม น้ำ ลำไส้อักเสบ เต้านมอักเสบ หูชั้นกลางอักเสบ แก้กษิ แก้กษิ สิว ทวาร ภายนอกใช้แก้กษิ ชุม แผลงัดต่อเย็บ แก้กษิ ผื่นงอกกลากเกลื้อน ฝี อักเสบ ทาภายนอกให้เลือดมาเลี้ยงผิวหนังในบริเวณนั้นมาก ใบ รสเผ็ดคาว แก้กามโรค ทำให้น้ำเหลืองแห้ง ทำให้แผลแห้ง แก้กษิ เข้าข้อ แก้กษิ ผื่นงอกทุกชนิด ดอก แก้กษิ ตา ราก แก้กษิ เลือด และขับลม ทั้งห้า (ต้น ใบ ดอก ผล ราก) นำมาปรุงหรือกินแก้กษิ ร้อน มะเร็ง คุชชาราต และโรคที่เกิดตามผิวหนัง แก้น้ำเหลืองเสีย แก้กษิ ร้อน ทำให้น้ำเหลืองแห้ง

องค์ประกอบทางเคมี

ทั้งต้น พบน้ำมันระเหยง่ายประมาณ ๐.๕% และพบสารอื่นๆ ได้แก่ สารกลุ่มเทอร์ปีน caprinaldehyde, myrcene, geraniol, linalool, cineole, limonene, pinene, thymol, caryophyllene, ๓-oxodecanol สารกลุ่มฟลาโวนอยด์ ได้แก่ quercitrin, rutin, quercetin, afzelin, reynoutrin, hyperin สารกลุ่มอัลคาลอยด์ ได้แก่ อะริสโทแลคแทมเอ, พิเพอโรแลคแทมเอ สารอื่นๆ ได้แก่ capric acid, potassium chloride, potassium sulphate

ผล มีน้ำมันหอมระเหย เป็นของเหลวใส สีเหลืองทอง มีกลิ่นเฉพาะตัว ประกอบด้วย alpha pinene, beta pinene, d-limonene, borneol, linalool, beta caryophyllene, eucalypttol

การศึกษาทางเภสัชวิทยา

ยับยั้งการเจริญเติบโตของเซลล์มะเร็งเม็ดเลือดขาว, ฤทธิ์ต้านไวรัสที่ก่อให้เกิดเริม, ไข้หวัดใหญ่ และเชื้อไวรัสที่ก่อให้เกิดกลุ่มอาการภูมิคุ้มกันเสื่อม, ฤทธิ์ต้านเชื้อแบคทีเรีย *Staphylococcus aureus*, *Sarcina ureae*, ฤทธิ์ต้านการอักเสบ, ฤทธิ์ขับปัสสาวะ

รูปแบบและขนาดวิธีใช้ยา

ตำราสมุนไพรไทยจีน แนะนำให้ใช้ผลสุก ๑๕-๓๐ กรัม ต้มเอาน้ำดื่ม เป็นยาขับปัสสาวะ แก้อาการบวม น้ำแก่โรคติดเชื้อในทางเดินปัสสาวะ ฝีอักเสบ ปอดอักเสบ หลอดลมอักเสบ บิด และวัณโรค

ข้อควรระวัง

การรับประทานมากเกินไป จะทำให้อาเจียนได้ หรือถ้านำมาใช้ภายนอกในปริมาณที่มากเกินไป ก็จะทำให้เกิดอาการแพ้ที่ผิวหนัง ทำให้เป็นแผลพองได้

